

STANOWISKO Nr 92/24/P-IX
PREZYDIUM NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ
z dnia 6 grudnia 2024 r.

**w sprawie instytucji pełnomocnika medycznego w projekcie ustawy
o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji**

Samorząd lekarski popiera wprowadzenie do polskiego porządku prawnego instytucji pełnomocnika medycznego. Istnieje głębokie uzasadnienie do tego, aby pacjent miał prawo ustanowić osobę uprawnioną do podjęcia w jego imieniu skutecznych prawnie decyzji co do leczenia na wypadek gdyby znalazł się w stanie wyłączającym samodzielne podjęcie takiej decyzji.

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej po zapoznaniu się z datowanym na dzień 7 listopada 2024 r. projektem ustawy o *instrumentach wspieranego podejmowania decyzji*, która miała wprowadzać do polskiego porządku prawnego między innymi instytucję pełnomocnika medycznego, krytycznie ocenia niektóre rozwiązania przedstawione w obecnej wersji projektu.

Na wstępie podkreślenia wymaga, że w obszarze pełnomocnictwa medycznego obecna wersja projektu istotnie odbiega od wcześniejszego projektu *ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw* w wersji przedstawionej dnia 12 kwietnia 2024 r., w której wyraźnie przewidywano rozdzielenie instytucji pełnomocnika rejestrowanego (który ma się zajmować sprawami majątkowymi i osobistymi) od instytucji pełnomocnika medycznego (który miał pozostawać władny do wyrażania zgody na udzielanie świadczeń zdrowotnych lub na inne czynności medyczne). W obecnym projekcie pełnomocnik rejestrowany uzyskał umocowanie do wszystkich czynności związanych z osobą i majątkiem mocodawcy, w tym do wyrażania w imieniu mocodawcy zgody albo sprzeciwu na udzielanie świadczeń zdrowotnych lub na inne czynności medyczne. Oznacza to, że wykluczono możliwość udzielenia odrębnego pełnomocnictwa medycznego skutecznego pro futuro.

Rozwiązanie to należy ocenić krytycznie. Po pierwsze, daleko posunięty rygoryzm trybu ustanawiania pełnomocnika rejestrowanego - pełnomocnictwo rejestrowane musi być sporządzane przed notariuszem - nie odpowiada uwarunkowaniom, w jakich pacjenci mogliby udzielać pełnomocnictwa medycznego. Pacjent przebywający w szpitalu, którego stan się pogarsza, nie będzie miał możliwości ustanowienia takiego pełnomocnictwa.

Dlatego samorząd lekarski zabiegał, aby pełnomocnictwo medyczne mogło być udzielone nie tylko z udziałem notariusza, ale również w związku z pobytem pacjenta w placówce medycznej poprzez oświadczenie pacjenta, poświadczone przez osobę wykonującą zawód medyczny i wpisane do dokumentacji medycznej.

Po drugie, brak możliwości rozdzielenia funkcji pełnomocnika rejestrowanego i pełnomocnika medycznego ogranicza autonomię woli pacjenta. Należy zakładać, że pacjent może z uzasadnionych względów chcieć ustanowić inną osobę do reprezentowania jego przyszłych interesów majątkowych (pełnomocnik rejestrowany) a inną osobę upoważnić do reprezentowania jego przyszłych interesów w sferze ochrony zdrowia (pełnomocnik medyczny). Obecny projekt ustawy takiej możliwości nie daje.

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej jest przeciwne zawężaniu kręgu lekarzy uprawnionych do wydawania zaświadczenia w przedmiocie zdolności do kierowania swoim postępowaniem przez pacjenta, będącego osobą, która udzieliła pełnomocnictwa rejestrowanego, tylko do lekarzy specjalistów z dziedziny psychiatrii i neurologii, szczególnie gdy ustawa wprowadza możliwość zasięgnięcia konsultacji z lekarzem specjalistą w dziedzinie psychiatrii, neurologii lub innym lekarzem specjalistą.

Zmianą, która nie była uzgadniania z samorządem lekarskim, jest także wymóg przedstawienia przed notariuszem aż dwóch zaświadczeń lekarza specjalisty w dziedzinie psychiatrii lub neurologii w przedmiocie zdolności do samodzielnego kierowania swoim postępowaniem przez pacjenta, który udzielił pełnomocnictwa rejestrowanego. W poprzedniej wersji projektu ustawy była mowa o jednym zaświadczeniu. Wprowadzenie wymogu dwóch zaświadczeń lekarzy specjalistów należy uznać za wyraz braku zaufania do wiedzy i obiektywizmu lekarzy wydających takie zaświadczenia.

SEKRETARZ

Grzegorz Wrona

PREZES

Łukasz Jankowski